PACIOREK i PACIORKI

„Siusiu, paciorek i spać!” – mówiły nasze babcie, zaganiając nas do łóżek. Co ma wspólnego PACIOREK – zdrobnienie rzeczownika PACIERZ – z PACIORKIEM ‘koralikiem’? Odmawianie PACIERZA wiąże się z przekładaniem w palcach koralików różańca. To właśnie skojarzenie różańca, mającego najczęściej postać naszyjnika, z odmawianiem pacierza dało początek formie PACIORKA lub PACIÓRKA o znaczeniu ‘jeden koralik różańca’. Wkrótce tak się rozpowszechniło, że forma liczby mnogiej PACIORKI stała się synonimem różańca. A ponieważ słowo to było używane przede wszystkim w postaci PACIORKI, której może odpowiadać zarówno żeńskorodzajowa PACIORKA / PACIÓRKA, jak i męskorodzajowy PACIOREK, stało się ono dwurodzajowe. Z czasem forma żeńska zupełnie zanikła, a męska się usamodzielniła, zeświecczyła i zyskała szersze znaczenie ‘koralik; niewielka kulka z drewna, szkła, plastiku itp., z otworem służącym do nawlekania na nitkę’.